

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit har Riksdagen för sin del bifallit; hvilket Riksdagen härmed får i underdånighet tillkännagifva.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 22 Mars 1873.

N:o 8.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 22 Mars 1873.
— — — — Andra Kammaren den 22 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, om ändring i gällande bestämmelser rörande ersättning till vittnen i brottmål.

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 6.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har framställning blifvit gjord, åsyftande utsträckt skyldighet för staten att ersätta vittnen i brottmål.

Då lagstiftningen genom Kongl. Kungörelserna den 20 November 1845 och den 23 Mars 1858 redan i princip erkänt statens skyldighet att i brottmål godtgöra de vittnen, hvilkas besvär och kostnader äro af mer afsevärd beskaffenhet, torde denna princip icke utan mycket talande skäl böra i något fall öfvergifvas. Det må vara sannt, att de så kallade »gröfre» brotten icke kunna utan stor våda för rättstillståndet lemnas obeifrade, och att möjligheten att få den, som gjort sig till ett sådant skyldig, öfverbevisad knappast kan för högt skattas. Men otvifvelaktigt lärer också vara, att många andra förbrytelser t. ex. lurendrejeri, olöflig tillverkning och försäljning af bränvin, skogsåverkan å kronans mark m. m., hvilka kunna demoralisera en hel befolkning, ofta äro för samhällsordningen lika skad-

liga; hvartill kommer att obenägenheten att vittna i mål af sist antydda beskaffenhet, i sig sjelf stor, måste blifva ännu större, när den, som har någon upplysning att lemna, äfventyrar att, om han sådant uppenbarar, nödgas infinna sig vid en aflägsset belägen domstol, utan utsigt att därför erhålla ersättning. Riksdagen anser för den skull, att statens skyldighet i ifrågavarande hänseende bör utsträckas äfven till brottmål af mindre grof art; dock, enär strafflagen skiljer emellan brott, hvilka under allmänt åtal höra, och sådana, hvilka icke må af allmän åklagare åtalas, der ej målsegande brottet till åtal angifvit, och då till sistnämnda kategori hänförliga brottmål äro i så måtto af privat natur, att sakens anhängiggörande vid domstol är beroende på den enskilde målsegandens angivelse, synes statens mel-laukomst med hänseende till vittnesersättning i dessa senare mål ej vara erforderlig.

En föreskrift i öfverensstämmelse med Riksdagens nu uttalade åsigt skulle derjemte afhjelpa en obestämdhet, som, till men för enhet i tillämpningen, vidlåder gällande lag, enligt hvilken statens ersättningsskyldighet är inskränkt till »gröfre, för allmänna säkerheten vådliga brottmål». Ty ingenstädes finnes i lagen närmare beskrifvet, hvilka dessa brott äro.

På grund häraf har Riksdagen för sin del beslutat en författning, hvarigenom, med upphäfvande af Kongl. Kungörelserna den 20 November 1845 och den 23 Mars 1858 förordnas:

»Hvad lagen stadgar i 17 kap. 5 § Rättegångsbalken, att den, som vittne påkallat, skall betala dess resekostnad och taring, bör äfven tillämpas i brottmål, som af allmän åklagare anhängiggöras eller utföras, der brottet är af den beskaffenhet, att det kan af honom åtalas utan angivelse af målsegande, så att den, som allmän åklagare, å tienstens vägnar, åberopat till vittne i dylikt mål och som sig inställt vid domstol, belägen på minst en mils afstånd från vittnets hemvist, bör, derest vittnet det äskar och domaren pröfvar sådant skäligt, tilläggas ersättning af allmänna medel för dess resekostnad och uppehälle med högst femtio öre riksmünt för hvarje dag, som i och för resan samt vistandet vid domstolen erfordras, samt skjutspenningar för en häst fram och åter, i de händelser, då den tilltalade antingen icke kan till ansvar dömas, eller ock sakfällas, men saknar tillgång att ersättningen utgifva; dock att, om den tilltalade frikännes, och åtalet finnes vara utan skäl anställt, nämnda ersättningsskyldighet åklagaren åligger.»

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 22 Mars 1873.
